

Sitema Oy
Mikko Tani
mikko.tani@sitema.fi
lausunnot.sahkoverkot@sitema.fi

Viite

Lausuntopyyntö 18.2. ja lausuntopyynnön täydennys 10.3.2026

Aihe

Pori ja Ulvila, Metallinkylän datakeskuksen 110 kV maakaapelihanke

Sitema Oy on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Porin Metallinkylän datakeskuksen maakaapelihankkeesta.

CompassForge Ventures Oy suunnittelee yhteistyössä ASP DC Pori Oy:n ja Ecogrid.energy Oy Ltd:n kanssa Porin kaupungin alueelle sijoittuvan datakeskuksen liittämistä sähköön jakeluverkkoon 110 kV maakaapeilla. Suunnittelussa on kolme vaihtoehtoista maakaapelireittiä (VEA, VEB ja VEC) Metallinkylän hankealueelta Fingrid Oyj:n sähköasemalle Ulvilaan. Reitit toteutetaan 2x110 kV maakaapeilla. Vaihtoehto A alittaa valtatie 11 ja kulkee sen jälkeen valtatie vartta sen eteläpuolella n. 5 km matkan ja alittaa tien uudestaan, jonka jälkeen reitti kulkee olemassa olevan voimajohdon reunavyöhykkeellä Ulvilan sähköasemalle asti. Vaihtoehdossa B reitti kulkee valtatie 11 pohjoispuolella ja sen jälkeen siirtyy reitin A mukaisesti olemassa olevan voimajohdon vyöhykkeelle. Reittivaihtoehto C kulkee valtatie pohjoispuolella pidemmälle itään ja alittaa peltoaukean joko voimalinjavyöhykkeen kohdalla tai sen itäpuolella (VEC.1).

Ulvilan sähköasemalta suunnitellaan myös vaihtoehtoista reittiä Harjunpään rakennettavalle aurinkopuiston sähköasemalle. 2x110 kV reitti kulkee Alamäentien ja metsäautotien varrella. Lisäksi Metallinkylän hankealueelta suunnitellaan Ulvilantien varrella kulkevaa 110 kV maakaapelia Porin Impolan sähköasemalle.

Maakaapelin tarvitsema maa-alue on noin 8-10 metriä leveä alue, joka muodostuu kaapelikaivannosta ja työskentelyalueesta/reunavyöhykkeestä. Kaivannon vaatima tila vaihtelee hieman tarvittavien suojausten mukaan. Maakaapelireitille tullaan tekemään ympäristöselvitys ja reittilinjausta on mahdollista tarvittaessa muuttaa.

Satakunnan Museon kannanotto

Rakennettu ympäristö ja maisema

Satakunnan Museo näkee, että lausuntopyynnön liitteenä toimitetussa ympäristöä ja maankäyttöä käsittelevässä aineistossa ei ole otettu huomioon voimassa olevassa

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) osoitettuja maisema-alueita sekä maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä. Lisäksi lähtötiedoissa olisi syytä ottaa huomioon tekeillä oleva Satakunnan maakuntakaava 2050 ja sitä varten toteutetut selvitykset, kuten Satakunnan rakennetun kulttuuriympäristön päivitys- ja täydennysinventointi (Ramboll 2023).

Hankealueelle Porin kaupungin alueella sijoittuu historiallinen tie, maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, *Pohjanlahden rantatie*, sekä hankealueen Porin ja Ulvilan välisellä rajalla valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue, *Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat*. Alueita koskee Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 (2019) suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.*

Ulvilan puolella esitetyt linjausvaihtoehdot sijoittuvat valtakunnallisesti merkittävälle maisema-alueelle sekä idempänä maakunnallisesti merkittävälle maisema-alueelle *Harjunpäänjoen kulttuurimaisema* sekä Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) osoitettuihin maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin *Suosmeren kylä* sekä *Harjunpään kylä ja kulttuurimaisema*. Ulvilassa Sunniemen osayleiskaavassa (2006) Tampereentien pohjoispuoli on osoitettu maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA), johon liittyy kaavamääräys: *Maisemallisesti arvokas peltoalue. Alue varataan maatalouden harjoittamista varten. Pellot tulee säilyttää rakentamattomina. Peltoja ei saa metsittää. Maatalouteen liittyvä rakentaminen tulee sijoittaa siten, että rakennukset eivät sulje avoimia näkymiä. Alueet sisältyvät valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti merkittäviin kulttuurihistoriallisiin ympäristöihin ja maakuntakaavan kulttuurimaisema-alueisiin. Alueiden säilyminen avoimena ja viljelyskäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää.*

Lisäksi Sunniemen osayleiskaavassa Tampereentien pohjoispuoli on osoitettu aluemerkinällä ma-1: *Sarkajaon aikaisen ryhmäkylän luonteen säilyttänyt taloryhmä sekä viljelymaisema. Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas maisemakokonaisuus tulee säilyttää. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon maataloustuotannon tarpeet ja rakentamisen*

sovittaminen siten, ettei valtakunnallisesti arvokkaan maisemakokonaisuuden arvoja heikennetä.

Satakunnan Museo pitää maisemavaikutusten kannalta hyvänä, että sähkönsiirto toteutetaan maakaapeloinnilla, ja hankkeella ei voida katsoa olevan lähtökohtaisesti vaikutusta edellä mainittuihin arvoalueisiin. Museolla ei ole maisemavaikutusten osalta huomautettavaa myöskään esitettyihin linjausvaihtoehtoihin. Koska kyseessä on arvokkaat maisema-alueet sekä kulttuuriympäristöt, tulee kuitenkin kaikessa toiminnassa huolehtia siitä, että töiden päätyttyä ympäristö tulee palautumaan ajan myötä ennalleen ja viljelymaiseman avoin luonne säilymään.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnitellut maakaapelireitit sijoittuvat osittain jo rakennetulle alueelle, mutta myös peltoalueille ja metsämaastoon. Reittien välittömästä läheisyydestä ei toistaiseksi tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Reitit kuitenkin halkovat mm. Ulvilan Pirunkynnen kallioaluetta, jossa muinaisjäännösten esiintyminen on mahdollista. Lisäksi Ulvilan sähköaseman itäpuolella Alamäentien läheisyydestä on Maanmittauslaitoksen laser 5p-aineistosta tunnistettu mahdollinen hiilimiilu, jota ei toistaiseksi ole tarkastettu maastossa. Kts. tiedot <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000056171>.

Museo katsoo, että ympäristöselvityksen lisäksi maakaapelihankkeen yhteydessä on kaikilla reittivaihtoehdoilla toteutettava arkeologinen inventointi mahdollisten muinaisjäännösten tunnistamiseksi. Luettelo arkeologisia selvityksiä Suomessa tarjoavista toimijoista on löydettävissä Museoviraston verkkosivuilta osoitteesta <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Tutkija Sanna Kuusikari

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Lupa- ja valvontavirasto/kirjaamo, Katariina Alasmäki
Lounais-Suomen elinvoimakeskus/kirjaamo
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä